

OOSTENDE, OUDENBURGSESTEENWEG

Archeologienota: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1178
RAPPORT PROFEX NR. 54

Titel

Archeologienota Oostende, Oudenburgsesteenweg 102: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Annelore Vromans & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

2022/00094 – Annelore Vromans

Projectnummer J. Verrijckt

2022-546

Projectnummer PROFEX

22-01333

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2022K62

Plaats en datum

Beerse, 23/12/2022

INHOUD

Inhoud.....	2
1 Administratieve gegevens	3
1 Gemotiveerd advies	4
1.1 Aanleiding vooronderzoek.....	4
1.2 Resultaten vooronderzoek	4
1.3 Afweging noodzaak verder onderzoek	6
2 Programma van maatregelen	7
3 Bibliografie	8

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2022-546
Projectcode PROFEX		22-01333
Projectcode Onroerend Erfgoed		2022K62
Locatie	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostende
	Deelgemeente	Zandvoorde
	Straat	Oudenburgsessteenweg
Kadastrale gegevens	Gemeente	Oostende
	Afdeling	12 (Zandvoorde)
	Secie	A
	Percelen	162A5
Coördinaten	Noordoost	X: 52 795 Y: 212 506
	Noordwest	X: 52 504 Y: 212 763
	Zuidoost	X: 52 746 Y: 212 359
	Zuidwest	X: 52 405 Y: 212 483
Oppervlakte plangebied		Ca. 74.981 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 74.981 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 - Jeroen Verrijckt – Annelore Vromans 2022/00094

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek is de aanvraag van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen langsheen de Oudenburgsesteenweg te Oostende. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

1.2 Resultaten vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het niet mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein.

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Oostende. Op de Ferrariskaart is duidelijk te zien dat het terrein gelegen is in schorregebied, in een oude getijdengeul. De volgende kaarten tonen dat dit gebied werd ingedijkt. Op de Ferrariskaart is duidelijk te zien dat het terrein gelegen is in schorregebied. De volgende kaarten tonen dat dit gebied werd ingedijkt. Hierdoor is de verwachting op archeologische sites uit de nieuwe tijd en nieuwste tijd laag.

Het terrein is sinds de Eerste Wereldoorlog bebouwd en in gebruik in de chemische industrie. Dit wordt ook duidelijk aan de hand van verschillende luchtfoto's. Op oude luchtfoto's is quasi het volledige terrein bebouwd in 1971, maar rond de eeuwwisseling werd de bebouwing systematisch afgebroken en genivelleerd. Enkel in het noordoosten blijft bebouwing aanwezig.

De wijde omgeving van het plangebied is relatief vlak, kenmerkend voor de kustvlakte. Het is duidelijk uit de DHM dat de industriegebieden allemaal hoger gelegen zijn dan het originele maaiveld te zien in de wijde omgeving, en er geen natuurlijk reliëf meer aanwezig is. De percelen buiten de industriegebieden hebben een hoogte te situeren rond 3 m + TAW; binnen de industriegebieden varieert dit tussen 4 en 6 m + TAW. Of het oorspronkelijke maaiveld is verstoord voorafgaand aan de ophogingswerken (bijvoorbeeld door het afgraven van de teelaardelaag), is niet duidelijk. Uit de geologische geschiedenis kon inderdaad opgemaakt worden dat ter hoogte van het plangebied zich een ophoging heeft voorgedaan van ca. 2 à 2,5 meter.

Het mag dus duidelijk zijn dat het plangebied grootschalige verstoring heeft doorgemaakt, zowel historisch als modern. Deze verstoring uit zich in het indijken van schorregebied, nivellering, aanleg en sloop industrie, en ophoging.

Het plangebied zelf kent geen archeologische en historische gegevens. De ruime omgeving van het plangebied kent eveneens weinig archeologische vondstlocaties. Behalve de twee sites Plassendale III en Amandinestraat, zijn er slechts weinig, goed onderzochte, archeologische sites aanwezig in de directe omgeving van het plangebied. Dit is vermoedelijk niet te wijten aan het ontbreken van archeologische sites. Waarschijnlijk is dit te wijten aan het ontbreken van recente, grootschalige ontwikkelingen waarbij archeologisch onderzoek noodzakelijk is. Ten oosten van het plangebied zijn bijvoorbeeld verscheidene sporen en vondsten uit de Romeinse periode en middeleeuwen aangetroffen. Ten zuiden van het plangebied zijn sporen en vondsten uit de late middeleeuwen teruggevonden.

De opdrachtgever plant op het terrein de bouw van een nieuw bedrijf. Quasi het volledige terrein wordt heraangelegd. De aard en omvang van de ingrepen worden hieronder beschreven.

De gebouwen komen allemaal centraal op het terrein te liggen, met daartussen een paar silo's en tanks en twee nieuwe biobedden ($868 \text{ m}^2 + 500 \text{ m}^2$).

- In het noorden komt een nieuwe loods met toren: $4.375,5 \text{ m}^2$
- In het westen komt de loods voor drogers 1 tot 3: 5.467 m^2
- In het oosten komt de nieuwe loods voor drogers 4 tot 12: 16.400 m^2

De structuren zullen steunen op paalfunderingen die lokaal de grond worden in geboord. Volgende zijn de ontgravingsdieptes:

- Opslag additieven – zone A (ca. 150 m^2): ontgraving tot 5,3 m-mv met secanspalen tot in de kleilaag
- Opslag additieven – zone B (ca. 100 m^2): ontgraving tot 7,2 m-mv met secanspalen tot in de kleilaag
- Drogers 1-3 (ca. 970 m^2): ontgraving tot 5 m-mv met secanspalen tot in de kleilaag
- Silo – zone A (ca. 400 m^2): geen ontgraving dieper dan gekende ophogingslaag
- Silo – zone B (ca. 25 m^2): ontgraving tot 4,7 m-mv
- Drogers 4-12 (ca. 3000 m^2): geen ontgraving dieper dan gekende ophogingslaag

De dikte van de vloerplaten moet nog berekend worden, maar zal ca. 50 cm dik zijn. Het overige deel van het plangebied wordt hoofdzakelijk verhard, met betonverharding van ca. 50 cm dikte.

Er zal dus slechts op een kleine oppervlakte dieper gegaan worden dan de gekende ophogingslaag. Het gaat hierbij om de paalfunderingen die lokaal in de grond geboord worden, de opslag voor additieven zone A en B ($150 \text{ m}^2 + 100 \text{ m}^2$), de stortplaats voor drogers 1-3 (ca. 970 m^2) en silo's in zone B (ca. 25 m^2). Deze liggen echter niet aan elkaar gesloten en zijn apart klein in oppervlakte. De impact op het originele bodembestand is dus versnipperd over het plangebied en gering in oppervlakte.

Op basis van de historiek van de regio, geologie, historische kaarten en de DHM kon reeds aangetoond worden dat het terrein minstens 2 meter is opgehoogd. De geplande werken zullen niet dieper reiken dan deze ophoging en bijgevolg geen schade toebrengen aan eventueel nog aanwezige archeologie.

Op basis van bovenstaande gegevens is er een zeer lage archeologische verwachting toe te schrijven voor sites vanaf de steentijd.

Op basis van bovenstaande archeologische verwachting kan een potentieel op kennisvermeerdering geformuleerd worden. Gelet op de lage archeologische verwachting én de lage impact van de geplande werken, is er geen kans op kennisvermeerdering.

1.3 Afweging noodzaak verder onderzoek

Na een uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht en teruggekoppeld aan het hedendaagse terreingebruik en de bouwplannen van de opdrachtgever, kan geconcludeerd worden dat het terrein opgehoogd werd tot 2-2.2m dik. De impact blijft hoofdzakelijk beperkt tot deze ophogingslaag.

Na een fase in het vooronderzoek volgt geen verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek voldoende informatie gegenereerd is om (Code van Goede Praktijk, p. 31):

1. Een archeologienota of nota op te maken die de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende staft, of;
2. Een archeologienota of nota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft (doordat de geplande bodemingrepen geen impact hebben op het eventueel aanwezige erfgoed of doordat verder onderzoek van het aanwezige erfgoed geen nuttige kenniswinst zou opleveren), of;
3. Een archeologienota of nota op te maken die de noodzaak voor een archeologische opgraving staft én een plan van aanpak hiervoor biedt, of;
4. Een archeologienota of nota op te maken die de mogelijkheid voor een behoud in situ staft én een plan van aanpak hiervoor biedt.

Op basis van bovenstaande argumentatie word een advies gegeven om de terreinen vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Hierbij rekening houdend dat de geplande werken deze diepte niet zullen bereiken, adviseert PROFEX / J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, is de lokale geschiedenis van het terrein. De beslissing om geen vervolgonderzoek te adviseren steunt op de volgende redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: Nee.
- Site aanwezig: Nee, er zijn geen aanwijzingen voor de aan- of afwezigheid van een archeologische site.
- Voldoende info over kennispotentieel en technische haalbaarheid project: Het terrein heeft zowel te maken gekregen met historische als moderne verstoring. Deze verstoring uit zich in het indijken van schorregebied, nivellering, aanleg en sloop spoorweg, en ophoging. Het maaiveld zo'n 100 jaar geleden was minstens 2 meter lager dan het op heden is. De geplande werken zullen het oude maaiveld niet raken. De bouw van de nieuwe gebouwen zal dit niveau niet raken. PROFEX / J. Verrijckt bvba geeft dan ook het advies om de terreinen vrij te geven.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 BIBLIOGRAFIE

Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.